

KATSEEN TAKANA

Mitä sinä näet mitä minä en näe? kysyvät kuvataiteilija Maarit Hedman ja valokuvaaja Leena Louhivaara tammikuussa avautuvassa upeassa näyttelyssään. Heistä toinen näkee silmillään, toinen sisäisellä näöllään eli Maarit on näkövammainen, Leena näkevä. Kajastuksen lukijat saavat ensimmäisenä esimakua näyttelystä, jossa samasta aiheesta on kaksi tulintaa: näkevän ja ei-näkevän.

Maarit Hedman on monille Kajastuksen lukijoille tuttu vuosien ajalta. Hän on kirjoittanut juttuja ja olemme vierailleet hänen näyttelyissään.

Maarit valmistui taiteen maisteriksi Taideteollisesta korkeakoulusta vuonna 1994. Hän menetti näkönsä muutama vuosi sen jälkeen ja on ollut 12 vuotta lähes sokea. Mutta vain silmien osalta.

Ulkopuolisesta tuntuu, että hän on saanut vahvan ja voimakkaan sisäisen näön, joka näkyy hänen taiteessaan. Hän on melko pitkän taistelun jälkeen opinut olemaan edes ajattelematta näkönsä vaja-

vuutta ja maalaa sydämensä riemusta – sormillaan, koska niin hän saa kankaaseen tai paperiin hyvän tuntuman.

Katsokaapa vaikka tämän jutun kuvituksena olevia naishahmoja, ne ovat sisäisen maailman tuotteita ja muistuttavat hämmästyttävän paljon Maaritia itseään.

- Kun maalaan, koen vähiten näön puutetta, Maarit sanoo. - Se mikä tulee, tulee sisältä, eikä minulla enää ole samanlaista kontrollia kuin ennen. Minun ei enää tarvitse miettiä, mikä väri tulee minkä-

kin viereen tai ovatko sävyt kohdallaan.

Maaritin näkö ei mennyt kerralla, vaan toistuvien näköhermotulehdusten takia. Ensin katosi näkö toisesta silmästä, sitten toisestakin. Sopeutuminen on vaatinut aikaa ja arki tökkii joskus vieläkin, mutta maalatessa näön puute tavallaan unohtuu.

- Hipelöin tyhjää kangasta ja annan sen kertoa minulle mitä se haluaa. Istun sen edessä ja odottelen. Usein väritila tulee ensin. Tavallaan seurustelen taulun kanssa, koska en voi luonnostella. Entiseen on myös se ero, että työ on tehtävä valmiiksi, en voi

Vasemmalla Katseen takana -näyttelyn kutsukortissa on Maarit Leenan kuvaamana – ja Maaritin tulkinta naishahmosta, joka on kuin ilmetty tekijänsä. Alla jäinen meri innosti molempia taiteilijoita hienoihin töihin. Maarit on valkoisine keppeineen kuin eskimoprinsessa. Vaikutelmaa korostaa läpinäkyvä hame. Oikealla on Maaritin maalaus. "Jää oli jännä elementti kävellä, se haaleus ja tunne, että kuljen etapilta etapille... Työn nimi on Matka. Rinkulan muoto tulee ehkä siitä, kun aurinko lämmittää ja tekee jäähän painaumuksia ja jopa reikiä."

maalata useita töitä samaan aikaan, enkä jättää töitä keskeneräisinä odottamaan.

Leena Louhivaara on vapaa valokuvaaja, joka on valmistunut Lahden Muotoiluinstituutista 1985. Hänet tunnetaan monista lehtikuvista ja muun muassa tasavallan johtohahmojen valokuvista mutta erityisesti voimaannuttavasta Saa katsoa -valokuvanäyttelystä ja kirjasta. Siihen hän kuvasi koskettavasti rintasyöpään sairastuneita naisia ja sai heidät näyttämään kauniilta ja elämässä kiinni olevilta. Hänet valittiin Vuoden kellokkaaksi 2010.

Leena sanoo tunteneensa erityistä tekemisen riemua uutta näyttelyä kuvatessaan

- On lähes mysteeri, miten Maarit luo taulunsa. Yksi selitys voi olla, että Maarit on maalannut paljon näkevänä ja tuntee värit ja muotokielen. Mutta silti!

Näyttelyn pääteos on koskettava Elämän lanka. Haastattelua tehtäessä se oli vielä tekeillä.

- Elämän lanka on iso vyyhti lankaa, jota sormin silmukoin, kun näkö meni. Ensimmäisinä kuukausina en oikein pystynyt muuta. Pyysin jotain lankaa vain... istuin ja silmukoin sormin.. pakko oli tehdä jotain... Lankakasa on ollut mukana kaikki nämä vuodet... nyt otin sen esiin, Maarit sanoo.

Aloitteen näyttelystä teki Leena. Häntä oli jo kauan kiinnostanut näkövammaisen maailma ja monien sattumusten kautta hän pääsi tutustumaan Maaritiin. Naiset sanovat, etteivät ole niinkään puhuneet töistään, vaan ovat antaneet intuition johdattaa työn tekemistä. Työt ovat syntyneet niin, että

► Leena on kuvannut Maaritia eri paikoissa ja tilanteissa ja Maarit on maalannut oman näkemyksensä niiden tuntemusten ja tunteiden mukaan joita hänessä on herännyt.

Näyttelyssä on myös Maaritin kirjoituksia.

Lopuksi vihje. Kun menet näyttelyyn, etsi käsiisi työ, jossa on kaksi hahmoa oranssilla pohjalla, se on ehdottomasti näyttelyn kohokohta - valkoisella langalla toisiinsa sidottujen töiden ja tämän jutun teosten lisäksi.

*Kuvat: Leena Louhivaara
Teksti: Ali Kinnunen*

Vahvat naiset Maarit Hedman ja Leena Louhivaara. Kuva: Magnus Löfving.

Ylhäällä on Leenan kuva Maaritista auringonkukkapellolla, vieressä Maaritin tulkinta niistä tunteista ja tunnoista, joita auringonkukkien seassa seisominen hänessä herättivät. Kun Maaritille on kuvailtu hänen maalauksensa naishahmoa, hän on tajunnut maalanneensa itsensä. Jotkut näkevät työssä inkavaikutteita, toiset afrikkalaisia, Maaritilla on mielikuva Äiti maasta. "Maan tuoksu oli voimakas, oli vain niin voimallinen äiti maan tai kasvu tunne. Auringonkukka kosketi poskea ja ne kukat olivat minun korkuisia, olin siellä suojassa... jollain lailla se on omakuva."

Äärimmäisenä vasemmalla olevassa kuvaparis-
sa Maarit on karhuna halaamassa sammaleen
peittämää kivenjärkelettä. Alapuolella on Maaritin
tulkinta samasta paikasta ja aiheesta. Leena ja Maarit
ovat oppineet luottamaan toisiinsa ja antavat toistensa
tulkinnoille tilaa. Leena ei voi aina edes uskoa, että Maarit ei näe. Tämä taas
sanoo, että jos hän nyt saisi näkönsä takaisin,
se saattaisi jopa häiritä maalaamista, turha
kontrolli palaisi.

Kuvailtuna - ja pisteillä

Näky ry järjestää Maaritin ja Leenan
näytteleyyn opastetun ja kuvailutulkatun
kierroksen näkövammaisille. Maaritin
kirjoittamat tekstit ovat saatavilla myös
pisteillä. Lisätiedot: www.naky-kulttuuri.fi

KATSEEN TAKANA

12.1. - 30.1.2011
Galleria Johan S
Eteläranta 14
Helsinki
info@galleriajohans.fi
www.galleriajohans.fi